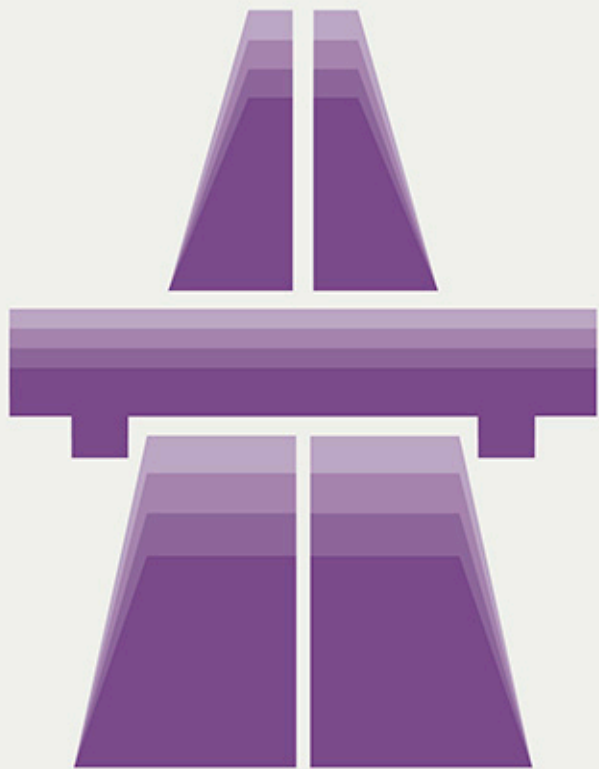

Koşmasaydım Yazamazdım

FURKAN KATI

26.
Baskı
—

Dünya
Edebiyatı
Deneme

Çeviren:
Hüseyin
Can Erkin

Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi aldı. 21. yüzyıl edebiyatının en önemli isimlerinden olan Murakami'nin kitapları pek çok ödül aldı, tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi. Haruki Murakami'nin *Yaban Koyununun İzinde*, *Zemberekkuşu'nun Güncesi*, *İnkânsızın Şarkısı*, *Sınırın Güneyinde-Güneşin Batısında*, *Sahilde Kafka*, *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*, 1Q84, *Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları*, *Koşmasaydım Yazamazdım*, *Uyku*, *Kadınsız Erkekler*, *Sputnik Sevgilim*, *Tuhaf Kütüphane*, *Karanlıktan Sonra*, *Fırın Saldırısı*, *Rüzgârın Şarkısını Dinle*, *Kumandamı Öldürmek*, *Doğum Günü Kızı*, *Mesleğim Yazarlık*, *Dans Dans Dans*, *Pinball 1973*, *Sadece Müzik*, *Birinci Tekil Şahıs*, *Bir Kediye Terk Etmek*, *Ortadan Kaybolan Fil* ve *Şehir ve Belirsiz Duvarları* isimli kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

Koşmasaydım
Yazamazdım

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Sınırın Güneyinde, Güneşin Batısında

İmkânsızın Şarkısı

Yaban Koyununun İzinde

Sahilde Kafka

Zemberekkuşu'nun Güncesi

Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu
1Q84

Koşmasaydım Yazamazdım

Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları

Uyku

Kadınsız Erkekler

Sputnik Sevgilim

Tuhaf Kütüphane

Karanlıktan Sonra

Fırın Saldırısı

Rüzgârın Şarkısını Dinle

Kumandanı Öldürmek

Doğum Günü Kızı

Mesleğim Yazarlık

Dans Dans Dans

Pinball 1973

Sadece Müzik

Birinci Tekil Şahıs

Bir Kediye Terk Etmek

Ortadan Kaybolan Fil

Şehir ve Belirsiz Duvarları

KOŞMASAYDIM YAZAMAZDIM

Orijinal adı: Hashiru Koto Ni Tsuite Kataru Toki Ni Boku No Kataru Koto

© 2007 by Harukimurakami Archival Labyrinth

Yazan: Haruki Murakami

Japonca aslından çeviren: Hüseyin Can Erkin

Türkçe yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Yayın hakları CAA Group LTD aracılığıyla alınmıştır.

1. baskı / Kasım 2013

26. baskı / Kasım 2025 / ISBN 978-625-8090-18-5

Her 2000 adet bir baskı olarak kabul edilmektedir.

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No.3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Koşmasaydım Yazamazdım

Haruki Murakami

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Hüseyin Can Erkin

İçindekiler

Başlarken / Acı çekmek bir seçim meselesi	11
1 / Kim Mick Jagger'a gülebilir?.....	15
2 / Koşan roman yazarı nasıl olunur?	33
3 / Atina'da yaz ortasında ilk 42 kilometremi koşuyorum	55
4 / Roman yazmak konusunda bildiklerimin çoğunu yollarda, sabahın erken saatlerinde koşarak öğrendim.....	73
5 / O sıralarda saçlarımı atkuyruğu yapıyor olsaydım bile	91
6 / Artık kimse masalara vurmuyor,	105
hiç kimse bardakları fırlatmıyordu	105
7 / New York'ta Sonbahar	123
8 / Ölene kadar 18 yaşında	133
9 / En azından sonuna kadar yürümedi	147
Sonsöz niyetine / Dünya yollarında	167

Başlarken

Acı çekmek bir seçim meselesi

Gerçek bir centilmen ayrıldığı kadından da, ödediği vergiden de konuşmaz diye bir söz vardır. Aslında bu kuyruklu bir yalan. Bunu az evvel ben öylesine uydurdum. Kusuruma bakmayın. Fakat böylesi bir söz gerçekten var olsaydı, nasıl sağlıklı kaldığını anlatmamak da centilmenliğin kurallarından biri olabilirdi. Evet, gerçek centilmenler kendi sağlıklı kalma yöntemlerini insanların karşısında yerli yersiz anlatmazlar herhalde. Bana öyle geliyor.

Elbette herkesin bildiği üzere ben gerçek bir centilmen olmadığımın, böyle şeyleri kafama takmam, ama takdir edersiniz ki böylesi bir kitabı yazmanın utanç duygusu uyandıran tarafları da var. Bahane üretiyor gibi görünebilirim, kusuruma bakmayın, ama bu koşmak üzerine yazılmış bir kitap, sağlıklı kalma yöntemleri üzerine değil. Burada, “Haydi bakalım! Her gün birlikte koşarak sağlıklı olalım!” gibi bir iddia ortaya atıyor değilim. Nihayetinde ben diye nitelendirdiğim insan için koşmayı sürdürmenin ne gibi bir şey olduğuyla ilgili düşüncelerimi aklımdan geçiriyorum, hatta kendime sorular sorup kendim yanıtlıyorum, o kadar.

Somerset Maugham, “Her tıraşta bir felsefe vardır” diyor. Ne kadar önemsiz görünen bir şey olursa olsun, her gün yapılan bir şey olduğunda bununla ilgili bir bakış açısının da ortaya çıkacağına işaret ediyor sanırım. Yürekten katıldığımı belirteyim. Bu yüzden hem bir yazar hem de bir koşucu

olarak, koşmak hakkında kendi halinde, kişisel bir metin yazarak, normalde olmam gereken yoldan çıktığım söylenemese gerek. Oldukça zahmetli bir durum, evet, ama ben yazıya dökmedikçe doğru düzgün düşünemeyen biri olduğumdan, koşmanın benim için anlamı üzerine yorum yapabilmem için elimi hareket ettirerek gerçekten böylesi bir metin oluşturup görmem gerekti.

Bir zamanlar Paris'te, otelde uzanmış, *International Herald Tribune* gazetesini okurken, tesadüfen maraton koşucuları hakkında hazırlanmış özel bir dosya gözüme ilişti. Çok sayıdaki ünlü maraton koşucusu ile röportaj yapmışlar, onların yarış esnasında kendilerini ayakta tutmak için içlerinden ne tür bir *mantra* tekrarladıklarını sormuşlardı. Oldukça ilginç bir yazıydı. O yazıyı okuduğumda herkesin çok farklı şeyler düşünerek 42.195 kilometrelik mesafeyi koştuğunu görmüş, hayrete düşmüştüm. Tam maraton bu kadar çetin bir mücadeledir işte. İçinizden bir *mantrayı* sürekli tekrarladığınızı sürece başarabilmeniz mümkün değildir.

Aralarında, (yine bir koşucu olan) ağabeyinden öğrendiği beylik bir ifadeyi, koşmaya başladığı günden beri yarışlar esnasında sürekli içinden tekrarladığını söyleyen bir koşucu vardı. *Pain is inevitable. Suffering is optional.* Tam karşılığını Japonca tercümede verebilmek zor, ama yine de son derece basit bir şekilde çevirecek olursak, "Acı kaçınılmazdır, ama acı çekmek bir seçim meselesidir (ve size bağlıdır)" anlamına gelir. Sözelimi, koşarken, "Off! Başaramayacağım. Artık işim bitti!" diye düşünenecek olursanız, "acı" kaçınılması zor bir gerçektir, ama "işinin bitip bitmediğini" düşünmek nihayetinde kişinin kendi tasarrufundadır. Bu sözün maraton değiğimiz mücadelenin özünü yakaladığı kanısındayım.

Koşmak hakkında bir kitap yazmayı aklıma koymam şöyle böyle on yıl kadar önceydi; ama sonrasında, öyle olmasın, yok böyle de değil, düşünceleri arasında kaybolarak, yazmaya gi-

rişmeden aylar, yıllar geçiverdi. “Koşmak” diye tek sözcük-
le söylense de, tema böylesine havada kalan bir tema olunca,
acaba neyi ne şekilde yazmak iyi olur diyerek düşüncelerimi
bir türlü toparlayamadım.

Fakat bir gün aniden kafamın içinde bir ışık yanıverdi.
Kendi hissettiklerimi, düşündüklerimi başından itibaren ol-
duğu gibi dürüstçe, elimden geldiğince metin haline getire-
yim, nihayetinde buradan başlamaktan başka yolu yok, diye
bir sonuca vardım. 2005 yılının yazından itibaren müsvedde
halinde aklıma estikçe yazmaya başladım, 2006’nın sonbaha-
rında tamamladım. Bir kısmında geçmişte yazdığım metinle-
ri alıntılardım, ama çoğunlukla yazma anında içimden geçen-
leri olduğu gibi yazıya döktüm. Koşmak hakkında dürüstçe
yazmak, benim kendimle ilgili (bir nebze) dürüstçe yazmam
anlamına da geliyordu. Ortalarda bunun farkına vardım. O
yüzden bu kitabı koşma eylemi ekseninde yazılmış bir hatı-
rat olarak okumanızın da mahzuru yok.

Bu kitap felsefe ölçüsünde olmasa bile, bir tür deneyimsel
disiplini de bir nebze kapsamaktadır. Belki de önemsenme-
yecek bir şey olabilir, ama benim kendi vücudumu gerçekten
hareket ettirmek yoluyla, *seçim meselesi* olarak uğradığım
acı sayesinde kişisel olarak öğrendiğim şeyler. Genel geçer
 tarafları pek olmayabilir, ama yine de ne olursa olsun, bura-
da anlatılan benim işte.

2007 yılı, Ağustos’ta bir gün

Kim Mick Jagger’a gülebilir?

5 Ağustos 2005, Kauai Adası, Hawaii

Bugün 5 Ağustos 2005, Cuma. Hawaii’de Kauai Adası’nın kuzey kıyısındayım. Hava insanı bunaltacak ölçüde güneşli ve açık. Gökyüzünde tek bir bulut yok. Şu an için *bulut* kavramına işaret edecek hiçbir iz de yok. Buraya temmuz sonunda geldim. Her zamanki gibi bir apartman dairesi kiraladım, sabahın serin saatlerinde masamın başında çalışıyorum. Sözgelimi şu an bu metni yazıyorum. Koşmakla ilgili, serbest metin. Yaz olduğundan, elbette sıcak. Hawaii’nin sürekli yazı yaşayan bir ada olduğu söylenir, ama kuzey yarımkürede olduğundan aslında dört mevsim de yaşanır. Yazı kışından (nispeten) daha sıcaktır. Fakat her tarafın tuğla ve betonla çevrili olduğu Massachusetts Cambridge’deki işkenceyi andıran nemli sıcakla karşılaştırıldığında, burası insana kendini cennetteymiş gibi hissettiriyor. Klimaya hiç ihtiyaç yok. Pencereyi açınca tatlı bir rüzgâr içeriye doluveriyor. Cambridge’de yaşayanlar ağustos ayında Hawaii’ye gideceğimi duyduklarında, “Neden tutup da o kadar sıcak bir yere gidiyorsun? Akılını mı kaçırdın?” diyerek şaşkınlıklarını dile getirdiler. Fakat onlar bilmiyorlar. Kuzeydoğu yönünden kesintisiz esen alize rüzgârlarının Hawaii’yi ne kadar serinlettiğini, koya yüzmeye gitmenin insanı nasıl da mutlu ettiğini bilmiyorlar.

Hawaii’ye geldikten sonra da, her gün kesintisiz koşmayı sürdürüyorum. Çaresiz kaldığım durumlar dışında tek bir gün bile aksatmadan koştuğum yaşantıma yeniden başlayalı

iki buçuk ay oldu. Bu sabah The Lovin' Spoonfull'un "Daydream" ve "Hums of the Lovin' Spoonfull" adlı iki albümünü kaydettiğim MD'yi *walkman*'ime takıp 1 saat 10 dakika koştum.

Mesafeyi sabırla artırdığım bir dönemde olduğumdan, şu an için zaman önemli bir sorun değil. Yalnızca zamana yararak sessizce koşuyorum. Hızlı koşmak istediğimde, hızımı artırıyorum, ama böyle zamanlarda daha kısa süre koşuyorum, vücudumda yaşadığım o güzel hissi olduğu gibi ertesi güne taşımaya dikkat ediyorum. Tıpkı uzun romanlar yazdığım zamanlardaki gibi. Kendimi çok daha fazla yazabilecekmiş gibi hissettiğimde, kararlı bir şekilde kalemi bir kenara bırakırım. Böyle yapınca ertesi günkü çalışmam daha rahat olur. Ernest Hemingway de buna benzer bir şeyler yazmıştı. Sürdürebilmek, ritmi kesmemektir. Uzun soluklu çalışmalar için bu önemli. Ritim bir kez belirlendikten sonra gerisi bir şekilde hallolur. Fakat çark belirli bir hızda dönmeye başlana kadar, sürdürebilirlik üzerine iyice kafa yormak gerek.

Koşarken kısa bir süre yağmur yağdı, ama insanın vücudunu tam kıvamında serinletecek ölçüde bir rüzgârla birlikte. Yoğun bir bulut deniz tarafından gelerek havayı kapladı, ince ince yağmur bıraktıktan sonra, sanki acele bir işi varmış gibi, ardına bile bakmadan bir taraflarda kaybolup gitti. Sonra o çekincesiz güneş toprak anayı ısıtmaya başladı. Anlaşılması kolay bir iklim. Çözülmesi güç değil, iki anlamlılıktan eser yok, metafor ve sembollere de yer yok. Yolda *jogging* yapan birkaç kişiyle karşılaştım. Koşu yapan kadın ve erkek sayısı aşağı yukarı eşit. Toprak anaya basa basa, rüzgârı yararak gelen sağlıklı koşucular, arkalarından bakıldığında haydut sürüsü tarafından kovalanıyormuş gibi görünüyorlar. Öte yandan nefes nefese kalmış, omuzları düşmüş, her haliyle bunaldığı belli olan şişman koşucular da var. Bir hafta önce şekerine baktırmaya gitmiş ve doktoru günlük spor yapmasını önermiş gibi duruyorlar. Bense bu ikisinin ortasında bir yerdeyim.

The Lovin' Spoonfull'un müziğini ne zaman dinlersem dinleyeyim hoşluğunu yitirmiyor. Büyüklük taslamaya çalışmayan bir müzikleri var. İnsanın yüreğini böylesine yumuşatan bir müziği dinledikçe, 1960'ların ortalarında başıma gelenlere ait anılarım yavaş yavaş uyanıveriyor. Aslında o kadar önemsenecek şeyler değil bunlar. Eğer benim biyografim üzerine kurulu bir film çekilecek olsa (ki, düşüncesi bile korkutucu), prodüksiyon aşamasında herhalde bu anıların tamamı kesilip atılırdı. "Bu epizot gereksiz. Pek fena değil, ama çok sıradan" gibi yorumlar eşliğinde... Evet, öyle. Gerçekten de anı kırıntıları işte, çok sıradan şeyler. Fakat benim için, her biri kendi başına anlam taşıyan, yaşamımı etkileyen anılar. Her biri aklıma geldikçe bazen farkına varmadan gülümsemişim, bazen de sıkıntılı yüz ifadeleri takındığım olabilir. Ama ne olursa olsun ben, işte böyle sıradan olaylar neticesinde şu an buradayım. Kauai Adası kuzey kıyılarında... Yaşamım hakkında düşündüğümde, arada sırada kendimi sahile vuran bir ağaç parçasından farklı değilmişim gibi hissettiğim oluyor. Deniz feneri yönünden esen alize rüzgârları, başımın üzerindeki okalıptüs dallarını hafif hafif oynatırken.

Bu yılın mayıs ayından itibaren, Massachusetts Cambridge'de yaşamaya başladığımdan beri, koşmak yeniden yaşamımı ayakta tutan eylemlerden biri haline geliverdi. Hem de çok ciddiye alarak koşuyorum. "Ciddiye alarak koşuyorum" derken, soğuk rakamlarla konuşacak olursak, haftada 60 kilometre koşmak anlamına geliyor bu. Şöyle ki, haftada 6 gün, günde 10 kilometre. Aslında haftada 7 gün, günde 10 kilometre koşabilsem daha iyi olacak, ama yağmurun yağdığı, iş yoğunluğundan zaman ayıramadığım günler de oluyor. Kendimi yorgun hissederek koşmak istemediğim günler de. İşte bu yüzden, en baştan haftada bir günü dinlenme günü olarak belirliyorum. Böylelikle, haftada 60, ayda yaklaşık 260 kilometre, benim için "ciddiye alarak koşma"nın ölçüsü.

Haziran ayında bu sisteme uyarak 260 kilometre koştum. Temmuzda ise mesafeyi artırarak 310 kilometre koştum. Bu durumda günde 10 kilometre koşmuşum demektir. Elbette her gün 10 kilometre koşmuş değilim; önceki gün 15 kilometre koşup da, sonraki gün 5 kilometreden fazla koşamadığım da oldu. Ortalama 10 kilometre işte (*jogging* temposunda 1 saat koşunca 10 kilometreyi buluyor). Bu da benim açımdan fazlasıyla “ciddi” koştüğüm anlamına geliyor. Hawaii’ye geldiğimden beri de günlük 10 kilometre performansımı koruyorum. Böyle günlerce ortalamayı bozmadan koşmayı çok uzun bir süre sonra başarabildim.

New England yazı, doğrudan deneyimi olmayan insanlar için, tahmin edebileceklerinden çok daha zorludur. Serin, insana kendini iyi hissettiren günler de olur, ama dayanılmaz sıcaklıkta, rahatsızlığı doruğa çıkartan günler de. Fakat bir kez rüzgâr durdu mu, denizden bir sis dalgası gibi gelen nem yüklü hava ıslak bir kumaş gibi vücudunuzu sarıverir. Charles Nehri boyunca bir saat koşacak olsanız, sanki tepenizden bir kova su boşaltmışsınız gibi, üzerinizdeki her şey terden sıırıslıklam oluverir. Güneş yanığı yüzünden teniniz sıızlamaya, kafanız uyuşmaya başlar. Doğru düzgün hiçbir şey düşünemezsiniz. Vücuttaki öz denebilecek her şey sıkılıp alınmış tır sanki, kendinizi boş bir saksı gibi hissetmeye başlarsınız.

Nasıl oldu da bir noktadan itibaren “ciddi” koşamaz duruma geldim, bunun için bazı nedenler sıralayabilirim. Öncelikle yaşamım öylesine yoğun bir hale geldi ki, günlük uğraşlarım arasında koşuya istediğim gibi vakit ayıramadığım bir gerçek. Gençken istemediğim kadar zamanım olduğunu söyleyemem, ama en azından angaryalar bu kadar çok değildi. Sanırım bu angarya denen şeylerin sayısı da, insan yaşlandıkça artıveriyor. Öte yandan galiba o dönemde maratondan ziyade triatlona meyletmeye başladım. Bildiğiniz gibi, triatlonun ko-

şu dışında yüzme ve bisiklet bölümleri de vardır. Ben aslında koşucu olduğumdan koşmak konusunda sıkıntı yaşamıyorum, ama diğer iki dalda kendimi geliştirebilmek için bir hayli antrenman yapmak zorunda kaldım. Yüzme stilimi sil baştan oluşturdum, bisiklete binme tekniğini öğrendim ve ona göre kas geliştirdim. Hem zaman, hem de emek gerektiren bir uğraş. O ölçüde de, koşmaya ayırabildiğim zaman azaldı.

Fakat coşkuyla koşamaz hale gelişimin en önemli nedeni, benim bir noktadan itibaren “koşmak” eyleminden iyice bıkmış olmam. 1982 yılının sonbaharında koşmaya başladım ve 23 yıla yakın bir süre koştum. Neredeyse her gün *jogging* yaptım, her yıl en az bir kez tam maraton koştum (şöyle bir hesaplayınca 23 kez koşmuşum demektir) ve bunlar dışında dünyanın birçok yerinde uzunlu kısısalı yarışlara katıldım. Uzun mesafe koşmak aslında karakterime de uygun düşüyor ve koşarken keyif alıyorum. Koşmak bugüne kadar olan yaşantımda, sonradan geliştirdiğim birçok yeteneğim arasında en fazla işime yarayamı ve çok büyük bir anlamı var. Dahası 20 yılı aşkın süreyle koşmaya devam etmiş biri olarak, bu sayede bedenim ve ruhumun çok daha iyi yönde geliştiğini söyleyebilirim.

Takım sporlarına uygun bir insan olduğumu söyleyemem. İyi yanlarıyla, kötü yanlarıyla, bu doğuştan gelen bir özellik. Futbol ve beysbol gibi oyunlara katıldığımda (çocukluğum dışında, aslında öyle bir deneyimim de hiç yok, ama) her zaman kendimi biraz rahatsız hissetmişimdir. Bir kardeşimin olmayışı da etkili olmuştur bunda belki, ama başkalarıyla birlikte yapılan sporlara bir türlü kendimi veremiyorum. Öte yandan, tenis gibi teke tek oynanan sporlarda da pek başarılı olduğumu söyleyemem. Duvar tenisi –*squash*– sevdiğim bir spor, ama biriyle mücadele etmem gerektiğinde yensem de yenilsem de kendimi diken üzerinde hissedirim. Dövüş sporları da beceriksiz olduğum bir alan.

Yanlış anlaşılmasın, elbette ben de yenilmekten hoşlanmam. Fakat nedendir bilmem, eskiden beri bir başkasına üstün gelmek ya da yenilmek pek umurumda olmadı. Bu özelliğim bir yetişkin olduktan sonra da değişmedi. Hangi konuda olursa olsun bir başkasını yenmeyi ya da ona karşı yenilmeyi kafama takmam. Daha ziyade aklım kendi koyduğum standartları sağlamaya odaklanır. Bu anlamda uzun mesafe koşmak benim düşünce tarzıma son derece uygun bir spor.

Tam maraton koşucuları ne demek istediğimi çok iyi anlıyacaktır; herhangi birine üstün gelmek ya da yenilmek, koşucu için sorun değildir. Elbette yarış kazanmayı hedefleyen üst sınıf bir koşucu iseniz, gözünüzün önündeki rakiplerinizi alt etmeniz önemli bir ödevdir, ama halktan bir koşucu için bireysel galibiyet ve mağlubiyetler önemli bir konu değildir. “O tipin arkasında kalamam” gibi motivasyonlarla koşanlar olabilir ve bu, antrenmanlarda ateşleyici olabilir. Fakat bir nedenle o belirli rakip yarışa katılamadığında motivasyon söner (hiç olmazsa yarıya iner) ve bu durumda koşu yaşamı da uzun sürmez.

Sıradan bir koşucu, “Bugün şu zamanda koşuyu bitireyim” diye, hedeflerini önceden belirleyerek yarışa katılır. Hedeflediği zaman içerisinde koşabildiğinde bir şeyleri başardığını, koşamadığında ise başaramadığını hisseder. O süre içerisinde koşamasa bile, elinden geleni yaptığına dair bir doyum oluşuyorsa ve bir sonraki yarışa çıkabilecek olumlu duygular hissedebiliyorsa, dahası yeni bir şeyler keşfettiğine inanabiliyorsa, bu da bir başarıdır. Başka bir deyişle, koştuktan sonra kendisiyle gurur (ya da ona benzer bir şeyler) duyabilmesi, uzun mesafe koşucusu için önemli bir ölçüttür.

Aynı şeyleri, yaptığım iş için de söyleyebilirim. Yazarlık gibi bir meslekte –en azından benim için geçerli olduğunu söyleyebilirim– yenmek ya da yenilmek yoktur. Satış rakamla-

rı, edebiyat ödülleri, gelen eleştirilerin iyiliği ya da kötülüğü bir ölçüt olabilir, ama temel bir sorun olduğunu söyleyemem. Yazdıklarımın kendi belirlediğim ölçütlere ulaşp ulaşmadığı her şeyden önemlidir ve bunu bozacak bir bahane de kolayca üretilemez. Başkalarına karşı birçok açıklama getirebilirim. Fakat kendimi kandıramam. Temelde, yaratan kişi dürtülerini kendi doğasından gelecek şekilde içinde taşır ve kendi dışında bir kalıp ya da ölçüt aramamalıdır.

Koşmak benim için etkin bir egzersiz, aynı zamanda etkin bir metafordur. Ben koşarken ya da bir yarıştan diğerine giderken, ulaşmayı hedeflediğim ölçütün çıtasını azar azar yükselttim, bu hedefleri başarmak yoluyla da kendimi yukarılara taşıdım. En azından yukarılara taşımaya niyet ettim, bunun için de her gün çabaladım. Evet, ben elbette büyük bir koşucu değilim. Fakat bu hiç de önemli bir sorun değil. Dünkü kendimi biraz olsun geçebilmek; önemli olan işte bu. Uzun mesafe koşularında geçmem gereken bir rakip varsa, bu geçmişteki kendimden başka kimse olamaz çünkü.

Fakat kırklı yaşların ortalarını geçtikten sonra, bu otokontrol sistemim yavaş yavaş değişim göstermeye başladı. En basiti, yarış sürelerim artık uzamaz hale geldi. Yaşımı düşünecek olursak, bu konuda elimden bir şey gelmez. Her insan yaşamının bir noktasında vücut kapasitesinin zirvesinden inmeye başlar. Elbette bireysel farklılıklar olabilir, ama yüzücüler yirmili yaşlarının ilk yarısında, boksörler yirmili yaşlarının ikinci yarısında, beysbol oyuncuları ise otuzlu yaşlarının ortalarında gözle görülmeyen bir zirveye ulaştıktan sonra aşağı inişe geçerler. Bundan kaçınmak mümkün değildir. Ben bir göz doktoruna, “Yaşlılıkta gözleri bozulmayan insan yok mu?” diye sorduğumda, sorumu çok komik bulmuş olacak ki, gülerek, “Ömrüm boyunca öyle bir insana rastlamadım” diye yanıtlamıştı. Bu da aynı durum işte. (Ne mutlu ki sanatçıların zirvesi, kişisine göre büyük farklılıklar gös-

terir. Sözelimi Dostoyevski 60 yıllık yaşamının son yıllarında *Ecinniler* ve *Karamazov Kardeşler* gibi, taşıdıkları anlamlar açısından en önemli yapıtlarını kaleme almıştır. Domenico Scarlatti ise yaşamı boyunca klavyeli çalgılara yönelik 555 sonat çıkartmışsa da, bunların büyük kısmını 57-62 yaşları arasında yazmıştır.)

Benim durumumda ise, kırklı yaşlarımın ikinci yarısında koşuculuk yaşamımda iniş başladı. O zamana kadar tam maratonu 3,5 saat hedefiyle koşuyordum. Tam olarak 1 kilometreyi 5 dakika, 1 mili ise 8 dakikada. 3,5 saatin altına indiğim olduğu gibi, inemediğim de oluyordu (inemediğim seferler çoğunluktaydı gerçi). Fakat aşağı yukarı bu zamanlamayla, tam maratonu zorlanmadan tamamlayabiliyordum. Bu sefer beceremedim, dediğim zamanlarda bile 3 saat 40 dakika gibi bir zamanda tamamlıyordum. Antrenmansız da olsam, kondisyonum düşmüş bile olsa 4 saati aşmak gibi bir durum aklımdan bile geçmezdi. Bu dönem istikrarlı bir düzlük gibi bir süre devam etti. Fakat zamanla o düzlüğün üzerinden geçen bulutların düzeni değişmeye başladı. Eskiden yaptığım aynı antrenmanı yapsam bile 3,40'larda koşmak zorlamaya başladı, 1 kilometre 5,5 dakikaya çıktı, sonrasında ise toplam süre 4 saate iyice yaklaştı. Bu bende biraz şok etkisi yaptı. *Bana neler oluyordu böyle?* Bunun yaştan kaynaklandığını düşünmek istemiyordum. Çünkü günlük yaşantımda fiziksel olarak bünyemin zayıfladığına dair hiçbir işaret yoktu. Fakat ne kadar reddetsem de, görmezden gelmeye çalışsam da, rakamlar yavaş yavaş artmaya devam ediyordu.

Tam maratonu düşündüğüm sürelerde tamamlayamamanın etkisiyle olsa gerek, tam maratondan daha uzun mesafeleri koşabilme olasılığına göz dikmeye başladım. İçimde triatlon, *squash* gibi farklı sporlara karşı da ilgi uyandı. “Yalnızca koşmakla vücudum şeklini kaybedebilir. Onun yerine başka sporları da devreye sokarak vücudumu her yönden ge-

İNKAR Kİ-

“İnsan sizin gibi sağlıklı bir yaşam sürünce zamanla roman yazamaz hale gelmez mi?”

Arada sırada insanlar bu soruyu sorar bana.

Roman yazmak, sağlıklı bir eylem; yazar olan kişi de sağlıklı olmak dediğimiz çemberden uzak bir yerde, mümkün olduğunca sağlıklı denemeyecek bir yaşam sürmek zorundaymış gibi. (...) Biz roman yazmaya çalıştığımızda, yani cümleleri kullanarak bir öyküyü ortaya çıkartmaya çalıştığımızda, insanlığın temelinde bulunan zehir gibi bir şeyi istemese de çekip çıkarır, görünür kılarız.

(...) Ama gerçekten sağlıklı olan şeylerle uğraşmak için insan mümkün olduğunca sağlıklı olmak zorundadır.

(...) İşte bu yüzden, böyle biri sanatçı olamaz, dense bile ben koşmaya devam ediyorum.

